

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 14 nov. 1950

Mede namens s'Jacob.

Uw SP 92 en 93 werden gisteren in de Ministerraad besproken. Wij geloven, dat enig misverstand gerezen is omtrent mijn 377 en de daaraan ten grondslag liggende motieven, welke ik overigens reeds één dag later bij mijn 379 verduidelijkte.

In mijn 377 hebben s'Jacob en ik doen uitkomen, dat het z.g. detachement Scheffelaar voor Kerstmis zou moeten repatriëren, indien de in gang zijnde onderhandelingen tot een spoedige oplossing zouden leiden. Het doel van die onderhandelingen was een repatriëring van de Ambonese militairen op Java mogelijk te maken. Zou dit spoedig kunnen, dan zou het detachement Scheffelaar nog vóór Kerstmis kunnen terugkeren. Aldus werd het, kort geformuleerd, in mijn 377 gesteld en in mijn 379 verduidelijkt. Een nieuwe koers werd daarbij niet uitgestippeld, slechts werd op spoed gehoopt en middellijk ook aangedrongen.

Wij vonden daartoe aanleiding in het feit, dat de Indonesische Regering had verklaard, dat Ambon in haar macht was, waaruit wij concludeerden, dat er dus harerzijds geen bezwaar meer kon bestaan tegen de voorgenomen overbrengst der Ambonezen naar Ambon. Eerst thans blijkt ons, dat deze repatriëring niet voor Kerstmis kan plaats hebben of althans voltooid kan zijn.

Het resultaat van de besprekingen met de militaire autoriteiten van de RI omtrent het verder verblijf van het detachement Scheffelaar in Indonesië stemt enerzijds wel tot tevredenheid, maar plaatst ons voor een moeilijkheid, welke ik U in mijn 379 reeds kort toelichtte. Die moeilijkheid bestaat enerzijds in het feit, dat aan het aanblijven van een deel van de KL in Indonesië volgens de te Uwent getroffen afspraken geen ruchtbaarheid mag worden gegeven, anderzijds in de omstandigheid, dat wij volgens de thans bestaande wettelijke bepalingen niet bevoegd zijn de KL te dwingen na het eind van dit jaar in Indonesië te blijven. Wij moeten dus eventueel een wetsvoorstel bij de Staten-Generaal indienen, op grond waarvan nog vóór het eind van dit jaar een wet tot stand komt, welke ons deze bevoegdheid, die wij thans missen, alsnog geeft. Een dergelijk wetsvoorstel wordt echter onvermijdelijk publiek bekend en zal grote repercussies geven, zodat wij niet weten, hoe wij moeten voldoen aan het verlangen van de Indonesiërs om ruchtbaarheid te vermijden.

Ik hoop, dat na deze toelichting mijn 377 en 379 U volkomen duidelijk zullen zijn. Hoe moeten wij uit deze impasse geraken? Het kabinet kwam tot de opvatting dat met alle kracht ernaar zal moeten gestreefd worden een zo groot mogelijk deel van de Ambonezen nog voor het eind van dit jaar naar Ambon te brengen of althans naar de APRIS te doen overgaan, temeer nu volgens onze informatie de RI op deze overgang nog altijd zeer gesteld zou zijn.

Hetgeen daarna nog van de Ambonezen bij de KL gedetacheerd blijft, zal naar wij hopen slechts het aanblijven van een kleiner detachement KL vereisen. Wij vragen ons af, of dit detachement niet uit vrijwilligers zou kunnen worden samengesteld. Zou dit gelukken dan waren alle moeilijkheden opgelost.

Wat betreft de KL buiten het detachement Scheffelaar en het voor Nederland bestemde deel van het KNIL, deze zullen in ieder geval voor Kerstmis naar Nederland moeten repatriëren, omdat een langer aanblijven van hen door de Regering niet verantwoord kan worden. Daartegenover moeten moeilijkheden, inherent aan gezinsscheiding aanvaard worden, al moet men trachten deze ook in Nederland zo goed mogelijk op te vangen.

Uit het vorenstaande zal U gebleken zijn, dat wij in bovenstaande gedachtengang het voorstel Natsir, dat een herhaling is van het reeds in Juni gedane Indonesische voorstel niet aanvaarden. De ontslagaanvraag van legerautoriteiten zien wij in het licht van misverstanden,

welke wij in het bovenstaande hebben getracht op te helderen. Wij nemen aan, dat in verband daarmee hierop geen beslissing gevraagd wordt.